

Әдістемелік ұсыныстар мен
нұсқаулардың; әдістемелік
ұсыныстардың; әдістемелік
нұсқаулардың титул парағы

Нысан
ПМУ ҰС Н 7.18.3/40

Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігі

С. Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университеті

Психология және педагогика кафедрасы

«Психология» пәні бойынша

6M010300 – «Педагогика және психология», 6M011100 – «Информатика», 6M011700 – «Қазақ тілі мен әдебиеті», 6M090500 – «Әлеуметтік жұмыс», 6M020100 – «Философия», 6M020400 – «Мәдениеттану», 6M020500 – «Филология», 6M050100 – «Әлеуметтану», 6M050300 – «Психология», 6M050400 – «Журналистика», 6M050600 – «Экономика», 6M050700 – «Менеджмент», 6M060200 – «Информатика», 6M060400 – «Физика», 6M060600 – «Химия», 6M060700 – «Биология», 6M060800 – «Экология», 6M060900 – «География», 6M070100 – «Биотехнология», 6M070300 – «Ақпараттық жүйелер», 6M071200 – «Машинажасау», 6M071600 – «Аспапжасау», 6M071700 – «Жылуэнергетикасы», 6M072000 – «Бейорганикалық заттардың химиялық технологиясы», 6M072700 – «Азық-түлік өнімдерінің технологиясы», 6M072900 – «Құрылыс», 6M073000 – «Құрылыс материалдарын, бұйымдарын және конструкцияларын өндіру», 6M073100 – «Тіршілік әрекетінің қауіпсіздігі және қоршаған ортаны қорғау», 6M075000 – «Метрология», 6M080100 – «Агронмия», 6M091000 – «Кітапхана ісі» мамандықтарының магистранттарына арналған

ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫСТАРЫ МЕН НҰСҚАУЛЫҚТАРЫ

Павлодар

Әдістемелік ұсыныстар мен
нұсқауларды; әдістемелік ұсыныстарды;
әдістемелік нұсқауларды бекіту парағы

Нысан
ПМУ ҰС Н 7.18.3/41

БЕКІТЕМІН

ОІ жөніндегі проректор
_____ Н.Э.Пфейфер

20__ж. «__» _____

Құрастырушы: _____ п.ғ.к., психология жә
доценті Б.Х.Галиев

Психология және педагогика

«Психология» пәні бойынша

6M010300 – «Педагогика және психология», 6M011100 – «Информатика», 6M011700 – «Қазақ тілі мен әдебиеті», 6M090500 – «Әлеуметтік жұмыс», 6M020100 – «Философия», 6M020400 – «Мәдениеттану», 6M020500 – «Филология», 6M050100 – «Әлеуметтану», 6M050300 – «Психология», 6M050400 – «Журналистика», 6M050600 – «Экономика», 6M050700 – «Менеджмент», 6M060200 – «Информатика», 6M060400 – «Физика», 6M060600 – «Химия», 6M060700 – «Биология», 6M060800 – «Экология», 6M060900 – «География», 6M070100 – «Биотехнология», 6M070300 – «Ақпараттық жүйелер», 6M071200 – «Машинажасау», 6M071600 – «Аспапжасау», 6M071700 – «Жылуэнергетикасы», 6M072000 – «Бейорганикалық заттардың химиялық технологиясы», 6M072700 – «Азық-түлік өнімдерінің технологиясы», 6M072900 – «Құрылыс», 6M073000 – «Құрылыс материалдарын, бұйымдарын және конструкцияларын өндіру», 6M073100 – «Тіршілік әрекетінің қауіпсіздігі және қоршаған ортаны қорғау», 6M075000 – «Метрология», 6M080100 – «Агрономия», 6M091000 – «Кітапхана ісі» мамандықтарының магистранттарына арналған

әдістемелік ұсыныстар мен нұсқаулар

Кафедраның отырысында ұсынылды
20__ж. «__» _____, №__ хаттама

Кафедра меңгерушісі _____ Е.И.Бурдина 20__ж. «__» _____

Гуманитарлық-педагогикалық факультеттің ОӘК мақұлданды
20__ж. «__» _____, №__ хаттама

ОӘК төрайымы _____ С.К.Ксембаева 20__ж. «__» _____

МАҚҰЛДАНДЫ:

ОБ бастығы _____ Е.Н.Жұманқұлова _____ 20__ж. «__» _____

Университеттің оқу-әдістемелік кеңесімен мақұлданды
20__ж. «__» _____ №__ хаттама

Пәннің мақсаты – магистранттардың жаңа психологиялық-педагогикалық білімдерін қалыптастыру, оларды оқыту, тәрбиелеу және дамытудың мәселелерін психологиялық білім, білік, құзыреттілік арқылы шешуге машықтау.

Пәннің міндеттері –

- магистранттардың психологиялық білімдері мен біліктерін қалыптастыру және дамыту;
- магистранттарды психологиялық-педагогикалық зерттеулерді ұйымдастырудың теориялық-әдіснамалық және әдістемелік негіздерімен таныстыру;
- кәсіптік білім жүйесіндегі жеке тұлғалардың жасына байланысты және дербестік ерекшеліктерін меңгеру;
- кәсіби оқыту және тәрбиелеудің психологиялық негіздерін зерттеу;
- кәсіби іс-әрекеттің психологиялық аспектілерін зерттеу;
- болашақ магистрлердің педагогке қажетті кәсіби маңызды психологиялық қасиеттерін дамыту.

Осы пәнді меңгеру нәтижесінде магистранттар:

түсінігі болуы керек:

- қазіргі қоғамдық өмірдегі психологияның ролі туралы;
- психологияның дамуындағы қазіргі үрдістер туралы;
- психологияның әдіснамалық көкейкесті мәселелері туралы;
- білуі керек:
- психология әдістемесі мен ол арқылы оқудың сапасын көтеру мүмкіндігін;

істей білуі керек:

- алған білімді арттыру;
- әртүрлі пәннің аясында алған білімді жаңа жағдайда зерттеу мәселесін шешу үшін қолдану;
- өз педагогикалық қызметінде жоғары мектеп психологиясынан алған білімді қолдану;
- жаңа мәселелер мен жағдайларды шешу үшін креативті ойлау және шығармашылық көзқараспен қарау;

дағдысы болуы керек:

- ғылыми-зерттеу қызметіне;
- кәсіби қарым-қатынас және мәдениетаралық байланыс орнатуға;

құзыретті болуы керек:

- жоғары оқу орындарындағы ғылыми және ғылыми-педагогикалық қызметтің аясында психологиялық білім мен этиканы қолдануға;

- білімді тұрақты жаңартуды, кәсіби дағдыларды кеңейтуді қамтамасыз етуге.

Пәнді меңгеру дәріс, семинар сабақтарына қатысып, өздік жұмысты орындауды көздейді.

Дәріске қалай дайындалу керек?

- Дәріс алдында онда баяндалатын материал туралы түсінік алу үшін осы дәрістің жоспарымен немесе тезистерімен танысқан жөн. Бұл теориялық материалды едәуір терең меңгеруге және дәріс барысында неғұрлым жемісті жұмыс жасауға мүмкіндік береді.

- Сонымен бірге, нақты тақырып төңірегінде қолданылатын терминдер мен персоналияларды (анықтамалардағы, сөздіктердегі, антологиялардағы белгілі бір тұлға туралы биографиялық мәліметтерді қамтитын мақалаларды) алдын ала зерделеген және көшіріп жазып алған дұрыс. Ұсынылған әдебиеттер тізімінен қажеттісін дербес іріктеп алып немесе оқытушының ұсынысы мен кеңесіне жүгініп, кітаптың (оқулықтың, оқу құралының, анықтаманың) тақырыпқа сай тарауын алдын ала қарап шыққан да абзал. Студент сабаққа неғұрлым жақсы дайын болса, соғұрлым дәріс қызықты және тиімді өтеді.

- Дәрістің сұрақ-жауап түрінде өткені өте ұтымды. Егер сіздер оқитын курстың мазмұнымен алдын ала таныссаңыздар, сабақтың нәтижелі болуы әбден мүмкін. Сондай-ақ, мұндай дайындық пәнді тереңірек түсініп, одан пайда алуға көмектеседі.

- Сіздер дәрісті дайындап өткізуге, сабақта қысқаша баяндамалар жасауға, дәріскер ұсынған ақпаратты қосымша қызықты материалмен толықтыруға да белсенді қатыса аласыздар.

Дәріс тақырыптарының мазмұны

Теориялық курстың мазмұны

1-тақырып. Психология ғылым ретінде. Ғылым жүйесіндегі психологияның орны және міндеттері.

Ғылым жүйесіндегі психологияның орны және міндеттері. Оқыту үдерісіндегі адамның танымдық іс-әрекетінің психологиясы. Нарықтық экономика жағдайындағы білім беру үдерісінің гносеологиялық және онтологиялық мәселелері. Қазіргі заман талабына сай оқытудың сапасы мен тиімділігін арттырудың психологиялық құралдары мен әдістері.

2-тақырып Психологиялық зерттеу әдістері

Ғылыми зерттеудің әдіснамасы. Әдіснама танымның ғылыми әдісі туралы ілім ретінде. Әдіснамалық білімнің иерархиясы. Зерттеу объектісі мен пәні. Зерттеудің ұғымдық аппараты. Ғылыми зерттеу әдістемесінің құрылымы. Таным процесінің жалпы және жеке әдістері, тарихи, логикалық, теориялық, тәжірибелік, статистикалық әдістер. Психологиялық зерттеу әдістері. Психологиялық-педагогикалық зерттеу әдістеру.

3-тақырып. Студенттік жастық шақ психологиясы.

Студенттің психологиялық сипаттамасы Студентті психологиялық зерттеу. «Экономика» мамандығындағы студенттердің психологиялық ерекшеліктері. Математик-студенттердің психологиялық ерекшеліктері. «Химия» мамандығындағы студенттердің психологиялық ерекшеліктері. «Юриспруденция» мамандығы студенттерінің психологиялық ерекшеліктері. Гуманитарлық мамандықтар студенттерінің психологиялық ерекшеліктері. Басқа мамандықтар студенттерінің ерекшеліктері.

4-тақырып. Педагогикалық қарым-қатынас психологиясы

Қарым-қатынас психологиясы. Қарым-қатынас типтері, түрлері, деңгейлері, стильдері. Тұлғаның және тұлғааралық қарым-қатынастың психодиагностикалық мәселелері. Психологиялық басқару негізі. Басқару іс-әрекетінің мазмұны мен құрылымы. Келіспеушілік жағдайларда оқытуды басқару үдерісі.

5-тақырып. Кәсіби білім беру психологиясы.

Кәсіби білім беру ұстанымдары. Мамандықтар түрлерін жіктеу. Кәсіби даму теориясы. Мамандықтарды жіктеу және кәсіптік деформация. Келешектегі кәсіби іс-әрекет аясындағы жұмыскердің профессиограммасы мен психограммасы. Іс-әрекет және бейімделу. Психология және еңбек іс-әрекеті. Кәсіби іс-әрекет сенімділігінің мәселесі.

6-тақырып. Қолданбалы психология негіздері

Қолданбалы психология негізі. Менеджмент психологиясы. Келешектегі кәсіби іс-әрекет бейіндігін есепке ала отырып студенттер мен оқытушыларға және мамандарға психологиялық кеңес беру.

7-тақырып. Эргономика және психология

«Адам-машина-орта» жүйесінің психологиялық негізі. Эргономика ұғымы. Эргономика мен психологияның байланысы.

Семинарға қалай дайындалу керек?

1. Әрбір семинар сабағына дайындалыңыз.
2. Жүйелі әрі жоспарлы дайындық емтиханға қажетті мәліметті жинауға мүмкіндік береді.
3. Семинарға дайындықты сабақтың жоспарымен және қажетті негізгі және қосымша әдебиеттермен танысудан бастаңыз. Дайындалу үшін дәістің конспектісін, оқулықты және арнайы таңдап алған әдебиетті пайдалану керек.

Қойылған сұрақтарға қай әдеби көзден жауап табуға болатынын белгілеңіз. Содан соң оны мұқият оқып, қажетті мағлұматты көшіріп жазып алыңыз.

4. Сұрақтарыңызды дайындап қойыңыз.

5. Күрделі және қарама-қайшы мәселелерді оқытушыдан сұрап түсінуге болады, сондықтан оларға зер салып, сұрақтарыңызды тұжырымдаңыз.

6. Курстас, топтас жолдастарыңызбен бірге дайындалғанның пайдасы зор.

7. Дәріс немесе монографияның тілімен сөйлеуге әуес болмаңыз.

8. Бастысы: ғылыми-ұғымдық аппаратты біліп, дұрыс қолдану және бейнелі мысалдар келтіре отырып, материалды еркін баяндай алу.

9. Ұсынылған әдебиеттер тізіміндегі негізгі әдеби көздерді зерделеумен шектелмеңіз.

Қосымша әдебиеттерді колдана отырып, сіздер ой-өрісіңізді кеңейте аласыздар, зерттеп-зерделеп отырған мәселені жан-жақты және тереңірек түсініп, оған деген әртүрлі көзқарастарен танысасыздар.

Семинар сабақтардың мазмұны

1-тақырып. Психология ғылым ретінде. Ғылым жүйесіндегі психологияның орны және міндеттері.

1. Психология ғылым және тәжірибелік іс-әрекет ретінде.

2. Ғылым жүйесіндегі психологияның орны және міндеттері.

3. Оқыту үдерісіндегі адамның танымдық іс-әрекетінің психологиясы.

4. Танымдық психикалық үдерістер.

5. Қазіргі заман талабына сай оқытудың сапасы мен тиімділігін арттырудың психологиялық құралдары мен әдістері.

2-тақырып Психологиялық зерттеу әдістері

1. Әдіснамалық білімнің иерархиясы.

2. Зерттеудің ғылыми аппараты.

3. Зерттеу объектісі мен пәні.

4. Зерттеудің ұғымдық-категориялық аппараты.

5. Психологиялық зерттеу әдістері.

6. Психологиялық-педагогикалық зерттеу әдістеру.

3-тақырып. Студенттік жастық шақ психологиясы.

1. Студенттік жас ерекшеліктері.

2. Студентті психологиялық зерттеу. Әрбір мамандық бойынша студенттердің психологиялық ерекшеліктерін зерттеу және зерттеу нәтижелерін талқылау.

4-тақырып. Педагогикалық қарым-қатынас психологиясы

1. Қарым-қатынас ұғымы.

2. Қарым-қатынас типтері, түрлері, деңгейлері, стильдері.

3. Педагогикалық үдерісті басқару іс-әрекетінің мазмұны мен құрылымы.

4. Келіспеушілік жағдайларда оқытуды басқару үдерісі.

5-тақырып. Кәсіби білім беру психологиясы.

1. Мамандықтар түрлерін жіктеу.

2. Кәсіби даму теориясы.
3. Мамандық типтеріне сипаттама:
  - а) «адам – тірі табиғат»;
  - б) «адам - адам»;
  - в) «адам - техника»;
  - г) «адам – таңбалар жүйесі»;
  - д) «адам – көркем бейне».
4. Келешектегі кәсіби іс-әрекет аясындағы жұмыскердің профессиограммасы мен психограммасы.
5. Іс-әрекет және бейімделу.

6-тақырып. Қолданбалы психология негіздері

1. Қолданбалы психология.
2. Менеджмент психологиясы.
3. Келешектегі кәсіби іс-әрекет бейіндігін есепке ала отырып студенттер мен оқытушыларға және мамандарға психологиялық кеңес беру.

7-тақырып. Эргономика және психология

4. «Адам-машина-орта» жүйесінің психологиялық негізі.
5. Эргономика ұғымы.
6. Эргономика мен психологияның байланысы.

Өздік жұмыстарды ұйымдастыруда мынадай талаптар орындалу қажет

1. Өздік жұмыс тиянақтылық пен шығармашылықты талап етеді.
2. Әрбір өздік жұмыс тексеріледі және бағаланады.
3. Өздік жұмыс тек арнайы сабақ кезінде ғана жүргізілмейді, әрбір сабақ студенттің дайын болуын талап етеді, сондықтан оқу бағдарламасының тақырыптық жоспарында көзделген барлық тақырыптарды студент қосымша өздігінен зерделеу керек..
4. Өздік жұмыс ұйымдастыру формалары әр түрлі: жеке білім алушымен, топпен жұмыс, барлық білім алушылармен болады. Өздік жұмыстардың негізгі түрлері: оқулықпен жұмыс, жаттығулар, практикалық жұмыстар, тексеру, бақылау жұмыстары, сын жұмыстары, шығармашылық жұмыстар, рефераттар мен баяндамалар жасау, тәжірибе жасау, тест жұмысын орындау болып табылады. Өздік жұмыс студенттердің білім сапасын көтеруге, қызығушылығын арттыруға, жан-жақтылыққа ұмтылуына, ізденіске жол ашады

Магистранттардың өздігінен оқуына бөлінген тақырыптардың тізімі

1. Жоғары оқу орнында білім берудегі педагогикалық практиканың психологиялық негізі.
2. Жоғары оқу орнында білім берудің психологиялық теорияларының мазмұны.
3. Жоғары оқу орнындағы белсенді оқыту әдістері мен тәрбие жұмыстарының психологиялық негізі.

4. Студенттік ұжымның жоғары оқу орнындағы әлеуметтік психологиясы.
5. Жоғары мектеп оқытушыларының іс-әрекет психологиясы.
6. Педагогтің тұлғалық және кәсіби дамуы.
7. Жоғары оқу орнының психологиялық қызметі: ұйымдастыру, мақсаты, міндеті, еңбек тәжірибесі.
8. Адамның тұлғалық қасиеттерін дамытуды ізгілендіру мәселелері.
9. Қазіргі кездегі тұлға тәрбиесінің әлеуметтік-психологиялық мәселелері және оларды шешу мүмкіндіктері.
10. Әлеуметтік тәрбиелеуді басқарудың психологиялық-педагогикалық проблемаларын зерттеу. Оларды жүзеге асырудың жолдарын анықтау.

Әдебиеттер тізімі

Негізгі:

11. Психологияның теориялық-методологиялық негіздері: оқу құралы / құраст. С.Е. Бөлекбаева, Е.И. Бурдина, Н.К. Твердохлебов – Павлодар: Кереку, 2009. – 138 б.
12. Бап-Баба С. Психология негіздері: оқу-анықтамалық қолданба. – Алматы: Заң әдебиеті, 2007. - 107 с.
13. Бап-Баба С. Психология негіздері [Электрондық ресурс]: оқу-анықтамалық қолданба – Алматы: Нұр-Пресс, 2008. - 1 с.
14. Ақжанова А. Т. Қазіргі психология тарихының дамуы, жағдайы, беталысы: оқу құралы Алматы: Nurpress. -2011.-128 б.
15. Төребаева К.Ж., Есенғұлова М.Н. Психологиялық-педагогикалық диагностика:оқу құралы . Алматы: Дәуір. 2012.- 304 б.

Қосымша:

16. Жарықбаев Қ.Б. Психология негіздері: жоғары оқу орындары студенттеріне арналған оқулық Алматы: Эверо. -2005. - 462 б.
17. Аубакирова Р., Нұрбекова М. Педагогикалық зерттеу әдістемесі: оқу құралы. - Астана: Фолиант. - 2008. - 124 б.
18. Асқаров Е. С., Балапанов Е. Қ., Қойшыбаев Б. А. Ғылыми зерттеулердің негіздері: оқу-әдістемелік құрал. - Алматы: ЖТИ. - 2005.- 182с.
19. Ғылым мен техниканың батыстық философиясы. - Алматы: Жазушы. - 2006. - 560 с.
20. Кеңпейілова С. Ж. Ғылыми зерттеу негіздері: дәріс сабақтарының сүйеніш конспекті. - Павлодар: С. Торайғыров атындағы ПМУ. - 2006. - 40 с.
21. Кеңпейілова С. Ж. Ғылыми зерттеу негіздері: тәжірибелік жұмыстарды орындауға арналған әдістемелік нұсқау. - Павлодар: С. Торайғыров атындағы ПМУ. - 2006. - 15 с.